

TISZÁNTÚL

POLITIKAI LAP

I. évfolyam.

Debrecen, 1933. december 28.

5. szám.

Nem követjük a románokat

Irta: Hegymegi Kiss Pál.

Most folytatók le a román választások. Carol király eszi a kormányokat. Amint a családi konfliktusaiban nem megfelelő a kormányok magatartása, — kicseréli azokat, jön a házfelosztás s kicserélik a többségi pártot. Romániában a politikai váltogazdálkodás a királytól függ, mert ott sincs tiszta választási rendszer, ott nincs szolgálati pragmatika s a helyi hatalom elintézi a választásnak netalán kellemetlen meglepetéseit.

Udvarhelymegyében töltöttem ifjúságom legszebb éveit, alaposan ismerem ezt a szintizta székely vármegyét, amelyben most csaknem kibuktatták a magyar pártot. Rokonaim, barátaim e vármegyének urai voltak. Nem választották a kényelmesebbet, bár birtokaikat elvették, nem jöttek ki hozzánk, hanem ott maradtak a néppel küzdeni a magyarságért. Mind kibuktatták, lefogták őket, mert „választás” volt.

Nohát az ilyen román választásból nekünk is okolnunk kell. A magyar kisebbségek jogait, a magyar revíziós követeléseket, csak úgy tudjuk megfelelőleg érvényesíteni, ha a mi választási rendszerünkben kiértünk minden olyast, ami a tiszta választások megvalósulását akadályozza. Nem követjük a románokat, és épen ezek a felháborító választások kötelességévé teszik a revíziót magáévá tevő kormányunknak, hogy a tiszta választásokra nézve tett ígérteit mielőbb bevaltsa. Én az angliai utak legnagyobb sikerét abban vélném, ha Bethlen István végre belátná, hogy jövő sorsunkat illetőleg létkérdés a becsület, titkos választás.

Az 1934. évben Debrecen polgársága részben ujjaalakítja parlamentjét. Tehát nálunk is lesznek törvényhatósági választások. A közgyűlés tagjainak számát a kormányzat állapítja meg, s ha az időközben tartott népszámlálás adatai szükségessé teszik, a tagok számát fel is emelheti.

Ellenben a kerületi beosztást, s az egyes kerületekben választandó tagok számát a törvényhatóság, a választók névjegyzékét pedig a helyi közigazgatás állítja össze.

Tudjuk azt, hogy a múltban itt minő igazságtalanság következett el, s bár a múlt választásokban a többségi pártnak alig volt 500 szótöbbsége, az ellenzék a la Romania törpe kisebbségként szerepel. A város egyik területi fele túl van képviselve a közgyűlésben, míg a helytelen kerületi tagszám megállapítás folytán az úgynevezett tősgyökeres debreceni, valamint a tanyai és külsőségi lakosságának kevés képviselése van. Az Elep nincs a Csapóker mellett, a Cseresincs a Darabos utcán.

Épen a román választások és mai közgyűlésünknek diktatórikus vonásokkal telítettsége és összetétele meggyőzheti a város vezetőségét, hogy a helyzetet idejében változtatni kell.

A multkorai ezekre menő választási jogelvonás sem lehetséges ma, mert a köz költségeiért utolsó vagyont adja oda a polgár, a közigazgatási bíróságnak sem lehet ismét a debreceni rekordra menő jogfosztásokkal kedveskedni.

Debrecenben se kövessük a románokat. Meglátjuk...?

A francia orientáció szükségessé teszi a változást a külügyi tárca vezetésében

A karácsony ünnepe úgy a politikában, mint a sajtóban az angliai út folytán előállott változott helyzet tanulságának levonása volt.

A Gömbös-csoport igyekezett a maga hadállásait minden vonalon megjavítani, a kabinet azon tagjainak háta mögé, akik más befolyások folytán is nyerték a megbízatást államtitkárok kerültek.

Igy Fabinyi mellé, aki nem Kozma Jenőék segítségével lett miniszter, államtitkáru Dálnoki Kovács vezérkari ezredes kerül, Kállay Miklós, akit Bethlen kívánt miniszternek államtitkár kap Mecser András személyében.

Mecser a Gömbös kormányrajutásáig a független kisgazdapártnak volt oszlopos tagja és a Gömbös iránti barátság vitte a tulsó oldalra. Ő adta állítólag az ötletet Gömbösnek, hogy annak idején Hitlert látogassa meg.

A fővárosban Tabódi Tibornak pártot alakító tevékenysége csak bukásos. A Tabódy-vacsorát ugyanis balsikerűvé váltotta az a körülmény, hogy a miniszterelnök csupán pár percig vett azon részt, elmondotta utasításait s távozott. Mindez kedvetlenné tette azokat a vezető férfiakat, akik Gömbös jelenlétében tartandó beszédekre készültek.

Élénk szenzációt vált ki, hogy Baltazár püspök is frontot csinált, holott a miniszterelnök Debrecenben a püspök által adott vacsorán személyesen nyújtotta át Baltazárnak a „nemzeti egység” jelvényét.

A másik nagy súlyú kálvinista egyházi tényező, Ravasz László pesti püspök, — akivel Baltazárt ellensúlyozták eddig — rezervált magatartást tanusít, mint Bethlen egyik legszemélyesebb híve. A katolikus papság szinte teljesen távolította magát a kormánypárti szervezkedéstől, egyrészt a legitimista tábor kialakulása miatt is, amely tábor vezérének gróf Károlyi Józsefnek képviselősege közelesen bekövetkezik.

Még bonyolultabb a helyzet a külpolitikában, mert az angliai út a sikerek mellett külpolitikánkra súlyos tanulságokat is eredményezett. Az egyik, hogy

az angol konzervatívok, akik irányukban erős szimpátiával viselkednek, belátható időn belül csakis a franciákkal egyetértésben képezik el lehetőségeinket,

úgy, hogy sorsunk változásairól akkor lehet szó, ha Páris más álláspontra helyezkedik.

A másik nyilvánvaló tény, hogy Kassán a kisantart külügyminiszterei már háborus magatartást tanusítottak Magyarországgal szemben.

Mindez a leghatározottabban szükségessé teszi a helyes és egészséges francia orientáció kialakulását.

Ennek a közeledésnek kettős célja kell hogy legyen. Meggyőzni Franciaországot, hogy a kisantart veszedelmét jelentené még a győzelmes háború is, mert csak szaporítaná e mesterségesen összetakolt államok kisebbségét,

holott e problémákkal a mai határok mellett sem bírnak megbirkózni. A másik: beláttatni Franciaországgal, hogy mindegyik kisantart állam háttában van egy nagyobb hatalom, így Csehországnak Németország, Jugoszláviának Olaszország, Romániának Oroszország, amely államok közül egyik sem tühetheti a kisantart államnak további terjeszkedési vágyait, tehát a magyar kérdés jelentőségében és kihatásaiban Európa sorsdöntő problémája, amelyet békeséggel, de igazságosan rendezni kell.

Kétségtelen, hogy a franciákkal való tárgyalás az egyik legsürgősebb és legfontosabb külpolitikai feladat. Mindez nyilvánvaló Bethlen karácsonyi cikkeiből is. De viszont

a beavatottak szerint ebben az irányban kedvező lépések csakis a külügyi tárcaiban beálló változás után tehetők.

Kánya Kálmán még a Ballplaztról maradt ránk, a külpolitikában más utakon evezett eddig s így aligha alkalmas e rendkívül nagyarányú feladat keresztülvitelére.

Igaz ugyan, hogy Kánya a Paul Boncour legutóbbi nyilatkozatában kapott egy szépségtapaszt, de ezek inkább udvariaskodások. Egészen más egyéniségre van szükség, aki meg tudja törni a jeget a legnehezebb helyen. Így a mai külpolitikai helyzet — beavatottak szerint — szükségessé teszi a külügyi tárcaiban a személyi és irányváltást.

Nem létező dollárokra csalt ki 510 pengőt Nagy Miklós debreceni ügynök

A pénzt elmulatla

Budapestben, karácsonykor hazajött és önként jelentkezett

Egy sikkasztási feljelentésből kifolyólag titokzatos valutaüzérkedési ügyben indított nagyarányú nyomozást a debreceni rendőrség. A bűnügy jelentőségére tekintettel a nyomozást a karácsonyi ünnepek alatt is teljes gőzzel folytatták a deektívek. Három gyanúsítottat őrizetbe is vettek, de kettőt közülük két napi fogvatartás után már szabadon is engedték.

Még november végén történt, hogy Nagy Miklós ügynök furfangos módon 510 pengőt csalt ki egy fűszerügynöktől, majd szinte percek alatt nyomtalanul eltűnt.

Nem volt kétséges, hogy Nagy Miklós előre kiszámított tervek alapján hajította végre a vakmerő sikkasztást, joggal lehetett tehát gondolni, hogy a sikkasztás után valami biztosnak vélt fedezékbe menekül. A jelek erre mutattak. Nagy Miklóst nem is találták meg, míg vasárnap váratlanul megjelent a rendőrségen és szabályszerűen bemutatkozott:

— Nagy Miklós vagyok, engem a rendőrség hetek óta keres.

A központi ügyeletlen meglepetéssel fogadták a nem várt vendéget, akit természetesen őrizetbe vettek, egyben pedig értesítették a bűnügyi osztályt, amely a ünnepek ellenére is megkezdte Nagy Miklós kihallgatását.

És ekkor indult meg a lavina. Nagy Miklós ugyanis pontosan kiszámított tervei között azt a körülményt sem hagyta figyelmen kívül, hogy a sikkasztásnak bűnügyi következményei is lehetnek. Eppen ezért

valutaüzlettel igyekezett összekapcsolni terveit, arra számítván, hogy a károsultak ebben az esetben nem mernek feljelentést tenni.

Az üzlet azonban nehezen jött létre. Egy ügynököt kért meg, hogy dollár és arany számára szerezzen bevét. Az ügynök nem kapott az üzlet után, amely kevés

hasznat hozhat és annál több fáradságot igényel. Nagy Miklós azonban napokig járt a nyakára és végül olyan árban kinnálta az árút, hogy néhány pengő haszon mégis csak kinnálkozott.

Nagy Miklós pozitív címet is mondott, feleségének egyik rokonát, akinél az arany illetve a dollár azonnal átvehető. Az ügynök megszerezte a pénzt, a biztonság kedvéért még valamivel többet is, 550 pengőt és Nagy Miklóssal együtt elindultak a rokon Arany János utcai lakása felé. A lakástól pár háznyra az ügynök átadta a pénzt, de Nagy pontosan csak 500 pengőt vett át, majd visszajött és még 10 pengőt kért. Nagy elindult a rokonhoz, az ügynök pedig a sarkon várakozott, majd rövid időre bement a sarkon levő trafikba, megkérve a tulajdonos jóbarátját, hogy addig figyelje az utcán a visszatérő Nagyot. Teltek a percek, de Nagy nem tért vissza. A percekből óra lett és Nagy még mindig nem adott életjelet magáról.

Ara 10 fillér.

Az ügynök rosszat sejtve felszaladt a rokon lakásába, ahol csak a szobalányt találta. Érdeklődésére a szobalány azt a meglepő felvilágosítást adta, hogy reggel óta rajta kívül senki sem fordult meg a lakásban, a háziasszony napokkal előbb elutazott, Nagy Miklós pedig, akít személyesen ismer, hetek óta nem járt ott.

Az ügynök most már kezdett tisztán látni és rohant Nagy feleségéhez, aki egy kézimunka főközlet vezetője. Nagyné az izgatott látogatóhoz mindjárt a következő kérdést intézte:

— Csak nem pénzt bízott rá?

Nagyné ugyanis, aki igen jó családi származék, ismerte férje gyengéjét és tudta, hogy nem lehet rá pénzt bízni. Az ügynök és Nagyné nekivágtak a városnak és mindenütt keresték Nagy Miklóst, de ez a pénzrel együtt nyomtalanul eltűnt.

Az ügynök kétségbeesetten szaladt Hammermann vendéglőshöz, aki a vásárláshoz a pénzt adta és elmesélte a „balesetet.” Számára igen kellemetlen volt az ügy, mert a vendéglős esetleg azt hihette, hogy ő sikkasztotta el a pénzt és most ezzel a mesével áll elő. Eppen ezért megkérdezte megbízóját, hogy tegyen-e feljelentést? Ugy állapodtak meg, hogy az ügynök saját nevében tegye meg a feljelentést és ne is említse, hogy a pénz egy harmadik személytől származik. Így is történt. Az ügynök megtette saját nevében a feljelentést, de sem a megbízó nevét, sem pedig a dollárt nem említette.

A rendőrség megindította a nyomozást, köröző levelet adott ki Nagy ellen, de ennek nyoma veszett. Azaz nem egészen. Mint utólag ugyanis kiderült, Nagy Miklóstól Nyiregyháza felől érkezett a szökést követő napon egyik debreceni ismerőséhez, akinek Nagy ruhája zálogban volt. A levélben Nagy arra kérte ismerősét, hogy a ruhát utánvéttel adja postára Budapestre egy meghatározott címre.

Nagy tehát a legközelebb induló nyiregyházi vonattal szökött meg és innen ment fel a fővárosba, nem pedig Törökországba, ahogyan sokan gondolták.

Budapesten Nagy nem csinált semmit, amíg tartott a pénzből, őrí módon élt a készből. A pénz azonban hamar elfogyott és Nagy Miklós megunva a bujkálást hazavágyott. Igen ám, de nem volt utiköltése és a budapesti rendőrség nem mert jelentkezni. Közben a múlt héten sok debreceni ismerősével találkozott, ezektől igyekezett pénzt szerezni, de elutasító válaszokat kapott. Ugy látszik valahonnan mégis sikerült pénzt kapnia, mert vasárnap hazajött és jelentkezett.

Közben történt, hogy Hammermann egy Wiesel nevű ügynökismerősének elmesélte az 500 pengő történetét. Wiesel azt a tanácsot adta, hogy menjenek el Nagy-néhoz és követeljék erőlyesen az 500 pengőt, mert bizonyára a lakásban őrzí és tudott az egész dologról. El is mentek kettesben Nagynéhoz, akít a váratlan támadás és gyanúsítás annyira megijesztett, hogy

azonnal felszaladt a rendőrségre és bejelentette az esetet. Így jött rá a rendőrség, hogy itt többen is érdekeltve vannak és sokkal komplikáltabb ügyről van szó, mint eleinte gondolni lehetett.

A kibogozás azonban Nagy Miklós nélkül szinte lehetetlennek látszott, csak a sikkasztó hazaérkezése adta kézbe a rejteley kulcsát.

Nagy Miklós vallomásában azt adta elő, hogy a pénzt dollárvásárlásra kapta. A sikkasztás tervét régen kifőzte agyában, mert feltétlenül pénzre volt szüksége, Arra a kérdésre, hogy mire kellett a pénz és mit csinált vele, cinikusan válaszolt:

— Jól éltem, a Moulin Rougetól a Royal Orfeumig mindenütt megfordultam.

Nagy Miklós vallomása alapján a rendőrség erőlyes nyomozást indított, hogy Hammermann és Wiesel szerepét tisztázza és felderítse, nem egy nagyszabású valuta-csempészési ügyről van-e szó?

Kovács Gusztáv detektív végezte a nyomozást és a két gyanúsítottat előállították a rendőrségen. Wiesel szerepét csak gyanússá tette, hogy mikor a detektív érte ment

3 darab egydolláros gyorsan elakart tüntetni és a dollárokat a detektív a havon találta meg.

Ez azért is gyanús volt, mert akár-mennyire is esett a dollár árfolyama, még ott nem tart, hogy a szeméten heverjen.

A két gyanúsítottat kihallgatták és a nyomozás érdekében vasárnap délután őrizetbe vették, egyben pedig lakásaikon vizsgálatot tartottak. Ez azonban nem hozott eredményt és a nyomozás különben sem produkált olyan adatokat, amelyek indokoltá tennék a további fogvatartását s így kedden mindkettőt szabadlábra helyezték.

A nyomozás azonban tovább folyik, mert a rendőrség azt sejtí, hogy Debrecenben rendszeresen foglalkoznak valutakereskedéssel, amely üzletekhez sokszor tekintélyes uraknak is közik van. A külföldi

utazásokhoz ugyanis a Nemzeti banktól majdnem lehetetlen valutát kapni s így az emberek az üzlekre vannak utalva.

Ezt z ügyet különben erősen komplikálja az a körülmény, hogy

a dollárok egyáltalán nem léteztek, csupán a sikkasztás következményeitől való szabaduláshoz használta fel Nagy Miklós spanyolfal-ként.

Nagy Miklós egyébként előzetes letartóztatásban van és legközelebb átadják az ügyészségnek.

Mátészalkán még a szavazólap is gyászban van

Mátészalka gyászban van. Erről a nótáról az egész ország ismeri Mátészalkát. December 14-én ismételtan tanujelét adta az ottani „nemzeti egység” a gyász iránti szeretetének és iparkodott gyászos külsejével ismét híressé tenni ezt a községet. Erre a napra volt kitéve a községi képviselőtestületi tagok választása. Ugyanis a múlt évben volt már egy választás, azonban az illetékesek járatlanok voltak a törvényben és az a választás meg lett alaki olcokból semmisítve. Azért

most már ismét próbát tettek a gyászkeretes szavazó-cédulákkal. Sikerkült győzniök, de ebben sem lesz örömiük.

Ez a választás sem érvényes. A törvény előírja semmiség terhe alatt, hogy a választást megelőzőleg meg kell alakítani az igazoló választmányt; ezt nem tették meg. A törvény előírja a szavazó-cédulákkal való szavazást; tehát a titkos választást. A nemzeti egység pártja fekete alapon fehér

RENDES TAGOK;
Péchy László
Doby Antal
Dr. Tóth Bálint

P ó t t a g:
Dr. Fábíán Sándor

betűkkel csináltatott szavazólapokat, hogy a választás ne legyen titkos, hogy minden szavazó ellenőrizhessenek.

LEGOLCSÓBBAN

szerezheti be őszi és teli ruhaszükségletét úgy angol, mint hazai szövetekből, harisnya, zokni, nyakkendő, kesztyű, kama:ni stb. Fazondij 35 pengő.

Alapítva 1900.
Telefon 1172.

Moskovits József
uri szabó
Piac utca 41. szám.

A hét hirei

A dévanyai községi választásokon a független kisgazda és polgári párt fényes győzelmet aratott. 10 rendes tag közül nyolcat a pártból választottak be, közöttük Z. Nagy Ferenc pártelnököt is. Hasonló győzelmet arattak Muza István képviselő vezetésével Kiskunhalason is.

A szatmármegyei fehérgyarmati járásban panaszkodnak az olyan adó-behajtások ellen, amikor a vásárra elhajtott jószágok a nagy távolságra való hajtogatástól elpusztulnak. A Botpalád községből Csengerbe hajtott marháknak közel 150 kilométert kell megtenniük.

Debrecenben akció indult a címás jótékonykodás megszüntetésére, amikor az ünnepek több költségbe kerülnek, mint az adományok.

Komoróczy Iván Szatmárvármegye nyugalmazott alispánja állást-foglalt a fényes és költséges divat ellen s kívánja az egyszerű magyaros viselethez való visszatérést.

Luby Gézáné gyönyörű háziipari kiállításért mely halálával van a szatmári magyar nép s elismeréssel Debrecen közönsége.

A törvény megengedi, hogy a pártok a választás tisztaságának ellenőrzésére bizalmi férfiakat jelöljenek ki. A vezetőség amely a nemzeti egységből került ki és a hatóság támogatta, egyszerűen nem vette figyelembe a Független Kisgazdapárt kijelöléseit egyik kerületben sem és távozásra szólították fel. Ezért történt aztán meg az, hogy

a Független Kisgazdapárt nem vett részt a választásban, attól tartózkodott.

A hatóság és a nemzeti egység asszisztenciája mellett megtartott választás hogyan folyt le, azt csak a helyi lapból tudjuk, amely nagy egységpárti győzelemként könyveli el ezt a választást és írja, hogy több, mint 700-an szavaztak le a nép ajkán gunyosan ügynevezett gyász-cédulákkal, pedig egész nap 3 autó és több fogat járta az utcákat, hogy a választókat az urnához vigye. De nem nagy eredménnyel, mert a választóknak csak egynegyed része szavazott le a gazdaközönség és a független elem távolartotta magát.

A választók természetesen panaszszal éltek a törvénytelenül megtartott választás ellen és biznak abban, hogy ha máshol nem, de a Közigazgatási Biróság nál megkapják igazukat.

Interpelláció is készül a képviselőházban, ahol a gyászkeretes szavazólapokat a Ház asztalára teszik és kérdést intéznek a belügyminiszterhez, hogy lehet az, miszerint a közigazgatási tisztviselők nem ismerik a törvényt és már másodsor történiük meg, hogy nem tudnak a törvényben előírt módon megtartani egy egyszerű választást és miért engedik elkobozni a választás titkosságát.

Magas Debrecen környékén a kataszteri fizia jövedelem

A legutóbb életbelépett gazdaadórendeletek nyomán kevesen érezték a Tiszántúl gazdái, hogy mennyire hátrányos reájuk nézve a magas terményárak idején eszközölt kataszteri becslés, illetve a földjeik tiszta jövedelmének értékén felüli megállapítása.

Debrecen környékén 24—26 aranykorona egy katasztrális hold szántóföld tisztajövedelme más vidékeken 4—5 koronában van felvéve.

Ennek a hibás megállapításnak a következménye, hogy Hajdúban például 24—25 pengő közterhet visel egy hold szántóföld, tehát a mai alacsony árak szerint 3 mázsa búzának az árát, meg a felsőbb részeken alig 5—6 pengő jut reá.

Vannak vidékek különösen a nagyirtokok, amelyek már 80—90 pengő holdankénti megterhelés mellett védett birtokok lettek s a 200—250 pengőn felüli terhet átveszi az állam, míg itt 250 pengő minimális adósságnál lett a gazda földje védett birtok s 800—900 pengőn felüli terhelésnél ad az állam megtérítést olyan föld után, amely ma alig ér többet 400—500 pengőnél. Még az aláírási illetékeket is, nem a vételár után veti ki az állam, hanem valamely magasabban megállapított képzelt érték után.

E viszás állapotok megszüntetése végett Hajdúszoboszló gazdái — Békési Lajos lelkész kezdeményezésére — mozgalmat indítottak s memorandumot szerkesztettek a pénzügyminiszterhez, melyben a túlmagas kataszteri becslésnek hivatálból való felülvizsgáltatását s a tiszta jövedelem leszállítását kérik. A memorandumot több törvényhatóságnak megküldjük.

A Kalászgárda mulatsága

A Függetlenségi Kör gazdái felől alakult kalászgárda karácsony első napján nagy táncestélyt rendezett a kör helyiségeiben. Az estélyen a gazdatársadalom színe-java megjelent és a legjobb hangulatban szórakozott a fiatalok hajnalig.

HAL
különlegességeink

különböző pácokban,
mártásokban izletek
és olesók

Kontsek Géza krt.

Mozaklapok,
speciális építőanyagok,
**burkoló, tetőfedő-
és szigetelő munkák**

**Lukács Vilmos
és Testvére
Debrecen**
Károly Ferenc József ut 3-b.
Telefon: 23-08.

Cipőt, harisnyát
legolcsóbban vásárol
BENYÁTS áruházában
Debrecen.

Gyapju szövetet
legolcsóbban

Bergmann és Klein
posztóáruházába vehet
Debrecen, Kossuth u. 4.

FÖLDES Illatszertár
Kölnivizek 1 liter 6 — pengő
Rum- és likőresszenciák
Ruhafestékek
Vigmoznál

A gabonaértékesítés új útjai

Írta: HORVATH ANDRÁS földbírtokos, okl. gazda.

Megállapított tény, hogy a világ-gazdasági válság tulajdonképpen az értékesítési válságra vezethető vissza. A termények értékesítése nagyon nehéz, sok esetben lehetetlen és így a vállalatok, — a mezőgazdaságot magát elsősorban beleértve — termelvényeiket alig tudják értékesíteni. Hazánkat, mint kifejezett agrár országot, természetesen első sorban érinti ez az értékesítési válság és míg más termelő ágak kellő megszervezés által érdekeiket bizonyos mértékig védelmezni tudják, addig a mezőgazdasági réteg kellő megszervezés hiányában az értékesítési válságot legjobban sínyli. Hosszadalmas volna ismertetni a gazdák szervezetenlenségének okait, az lényegesen túlhaladná e cikk keretét és így csupán arra kell szorítkoznunk, hogy a gazdák szervezetenlenségét, mint sajnálatos tény megállapítsuk.

Kétségtelen pedig, hogy a gazdaságsadalom kellő megszervezettsége mellett ezeket a hátrányokat jelentősen enyhíteni lehetne.

Gyakorlati példákra is hivatkozhatunk ennek a ténynek a megállapításánál.

Néhányan debreceni gazdák megalakítottak Debrecenben a Tiszántúli Gazdák Értékesítő Egyesülését azzal a céllal, hogy az egyesülésben tömörült gazdátársaink gabonafeleslegét az exportban értékesítsük.

Ennél az akciónál első sorban azt tartottuk szem előtt, hogy a jobb külföldi értékesítés által elérhető felárat a minimális önköltségi kiadások levonása után *csorbítatlanul és teljes egészében* gazdátársainkhoz juttassuk.

Az elmúlt időszak tapasztalatai alapján büszkén állapíthatjuk meg, hogy ez az elgondolásunk a gyakorlatban teljes egészében bevált és az exportban értékesített terményeknél tagjainknak a debreceni piaci árak felett lényeges, egyes esetekben mértékárként 2 pengőt is meghaladó felárat tudtunk juttatni.

Sajnos, akciónk kezdetben a legtöbb oldalról meg nem értéssel találkozott s a továbbiakban a kiszállítási kontingens keretében csak igen szűkösen részesültek és így nem tudtuk ezt az akciót gazdátársaink érdekében olyan méretek között folytatni, mint amennyire azt a kellő kontingens keretek mellett tehetjük volna. Fáradságot nem ismerve, folytatjuk azonban munkánkat és mindent elkövetünk abban a tekintetben, hogy olyan kontingens kereteket nyerjünk el, amelyek a hozzájuk forduló gazdátársaink igényeit ki tudják elégíteni.

Örömmel állapítjuk meg, hogy közéletünk jellességei közül többen vannak, akik felismerték ennek az akciónak nagy jelentőségét, önzetlen, becsületes munkánkat és benünket támogatnak. Mindenesetre azonban kívánatos volna, hogy az akciónkban gazdátársaink a saját érdekükben minél számosabban vegyenek részt, mert minél nagyobb gazdátömörösek állnak mögöttünk, — politikai pártállásra való tekintet nélkül, — súlyunk annál nagyobb és munkánk annál eredményesebb lesz.

Munkánk eredményesebbé tételére érdekében az egyesülés végrehajtó bizottsága ülésében kimondta, hogy az egyesülést Szövetkezetté alakítja át, hogy ezáltal határozottabb formában és állandóbb jelleggel szolgálhassuk gazdátársaink érdekeit.

Az exportra nézve a kormány megállapította azt az összeget, amelyet az exportörök haszon és költség

fedezet címén felszámíthatnak. Egyesülésünk végrehajtó bizottsága a kérdés beható vizsgálata után a kormány által megállapított összeget egyesülésünkre vonatkozólag még lejjebb szállította azért, hogy ezáltal gazdátársainknak magasabb árat juttathassunk.

Az egyesülés, illetőleg a megalakítás alatt álló Szövetkezet hivatalos helyisége Debrecenben, Nyomtató u. 3. sz. alatt van, telefonszáma 19-90, de készséggel ad felvilágosítást a „Tiszántúli” Szerkesztősége, telefon: 19-33.

Ajánlom gazdátársaimnak, hogy gabonafeleslegeik értékesítésénél az egyesülést vegyék igénybe, egy kísérlet után meg fognak arról győződni, hogy ez az alakulat az, amire a gazdátársadalomnak már régi idő óta szüksége van és ahol legjobban vannak képviselve.

A református egyház presbitériuma elé kerül Papp Imre lelkész ügye

Papp Imre lelkész választásának a megsemmisítése mind nagyobb és nagyobb elkeseredéssel tölti el a debreceni református egyház híveinek nagy részét.

A következő szabálytalanságokat állapították meg a választás ügyében eljáró hatóságok eljárásában:

1. Az első választás után az esperes a Concessát kiadta, az ellen nincs felelősség, tehát Papp Imre jogérvényesen debreceni lelkész.

2. Nem volt törvényes joga az első egyházkerületi bíróságnak, hogy a Concessát hatályon kívül helyezze.

3. A választási panasz semmis, mert senki azt alá nem írta, csak nevéket gépeltek oda.

4. De meg ezen odagépeltek nevek sem tették ki a törvényben megkívánt 10 panaszlót, mert számosan a panaszt visszavonták jelentették ki.

5. Szabó Józsefnek és Káposztás Imrénnek neve még oda sem volt gépelve a panaszírátra, tehát jogtalanul szerepeltette az egyházkerületi bíróság őket panaszosokként.

6. A második kerületi bíróságnak nem volt joga azt kimondani, hogy panaszt nem lehet visszavonni és ez alapon folytatni az eljárást.

7. A harmadik kerületi bíróság nem zárta ki Papp Imrét a pályázatból és nem rendelt el fegyelmit Papp Imre ellen, mikor az első választást megsemmisítette, tehát ugyanaz a bíróság a most serelemzett második megsemmisítő ítéletében nem határozhat mást és nem dezavualhatja önmagát.

8. A második választás ellen sem volt 10 panaszos, hanem csak nyolc.

9. A debreceni egyházmegye elnöksége nem is volt jogosult Papp Imre ellen fegyelmit elrendelni, mert azt az első választást megsemmisítő egyházkerületi bíróság sem tette.

10. Az első választást megsemmisítő egyházkerületi bíróság ténymegállapításai a vizsgálat adataival ellentétesek.

11. A második választást megsemmisítő egyházkerületi bíróság 600 pengőben marasztalta el Papp Imrét, mert a magyar bíróság egyik díszének Kulin Imrénnek, mint a debreceni egyházmegye egyik elnökének törvényes magatartásában hibát látott.

12. Végül a második választást megsemmisítő egyházkerületi bíróság olyan tényekért rendelt el most Papp Imre ellen fegyelmit, amelyek, ha hibák lettek volna is, az egyházi törvények értelmében ma már nem üldözhetők, mert elévültek.

Nagy érdeklődés előzi meg a

presbitérium ülését, amely alkalommal határoznak a debreceni lelkészi állás további sorsa felől.

Papp Imre hívei a törvénytértek miatt a református egyház legfőbb felügyelőjéhez, a Kormányzó Ur Ófőméltóságához kívánnak fordulni s az egyházi legfőbb hatóságok előtt fegyelmit kívánnak kérni a törvénytér-

tések miatt. Számosan kívánják a nehézségi viszonyok miatt is a lelkészi állás betöltésének egy évre való elhalasztását.

Amidőn ezeket közreadjuk, csak egyet kérünk a hívektől: a református egyházat el ne hagyják, mert annak fundamentuma az igazság, — ke-ressék és követeljük azt.

Mindenkinek B. U. É.

és 1 rádiót kíván Soltész rádióüzlet, Kálvin tér 2.

Panaszkodik a külsőség a Kossuth ucca ujraburkolása miatt

Debrecen külsőségi lakossága még mindig nem tudott napirendre térni a felett, hogy *ugyanakkor, amidőn a Kossuth utcát nagy költséggel újra burkolják, sőt kertesítik, a külsőség közlekedési viszonyai a legelhanyagoltabb állapotban vannak.*

Hangoztatják, hogy például a tégláskerti Balogh Mihály utca nagyon régen rászorult már valamelyes burkolásra, a Hatvan utcai kertben is nyomorúságosak a közlekedési állapotok, a Nyilastelepen, — amint azt dr. Juhász Nagy Sándor a közgyűlésen ki is fejtette, — a burkolás leg-

alább annyira indokolt és szükséges, mint a Kossuth utcán, végül pedig az amugy is vizes helyen épült Mikepércsi úti rokkanttelepen is igen szomorúak a járhatási viszonyok.

A külsőségi lakosság panaszja teljesen jogos, mert bármennyire kívánatos is, hogy Debrecen belvárosi része városias legyen, mégis *sokkal előbbrevaló és lényegesebb az, hogy a külsőség sokezer adófizető polgárának közlekedési lehetősége biztosítva legyen, ha csak a legszükségesebb mértékben is.*

Éles hangok Berzeviczy és a Magyar Távirati Iroda ellen Eckhardt elsüllyesztése miatt

Kínos feltűnést keltett, hogy az Akadémia ülésén Berzeviczy Albert elnök Eckhardt Tiborról nem emlékezett meg, csak gróf Bethlen Istvánról. Sokan kifogásolják azt, mert úgy mutat, mintha az Akadémia vezetősége ma is követné a Habsburgoknak tetsző ama politikáját, hogy a népies reformmozgalmak vezetőiről nem vesz tudomást. Az egyik ellenzéki képviselő meg is jegyezte, hogy Berzeviczynek a M. Á. K. óriási jövedelmű elnökének nem tetszenek az olyan Botondok, mint Eckhardt, akik a kar-telek kapuját döngetik.

Kínos volt a félhivatalos Magyar Távirati Iroda szerepe is. Eckhardt munkája a magyar sajtóban szinte elveszett. Csak szórványosan jelentek meg tudósítások szerepléséről, egy-egy lapban, míg a sajtó többi része nem kapta meg a tudósítást, csak akkor, amikor az az egy lapban való közreadás után már *avult* lett. Pedig Eckhardt barátai maguk akartak gondoskodni a hírszolgálatról, de megnyugtató történet, hogy ez pártatlanul fog megtörténni.

Azonban nem így volt, míg viszont Angliában Bethlen munkájáról nem jöttek hírek; az angol sajtóban Eckhardt volt jobban adminisztrálva. Jobb lett volna, ha az „itteni illetékesek” Angliában is teljesítették volna kötelességüket Bethlennel szemben. És többet ért volna, mint az Eckhardt ellenes apró intrikák.

Remington Irogép RT képviselete:

Markovits Sándor
okl. mérnök

Irogépek, irodai gépek, vétel, eladás, csere. Kellékek.

Telefon: 24-02. Debrecen, Piac utca 58. sz.

URÁNIA

Telefon 32-51.

Ma csütörtökön utoljára az idei egyetlen Bolváry Géza—Robert Stolz filmoperett

Csókra vár az asszony

Régi jó Idők

APOLLO

Telefon 27-62.

Már csak két napig a leghirebb film

Éljen az élet

Főszerepben: **Raulien.**

Szilveszterkor kabaré, móka, ajándékok!

Üvegkereskedelmi • Ujévi ajándékok

Nyiregyháza polgárai miniszteri vizsgálatot kérnek a város pénz- és ügykezelése ellen

A napokban kezdődött meg a debreceni bíróságok előtt Bencs Kálmán nyiregyházi polgármester sajtóperének a tárgyalása, aki az öt meggyanúsító hírlapi közlemények miatt eljárást indított. A bíróság helyt adott a valódiság bizonyítására tárgyában előterjesztett indítványoknak s a tárgyalást elnapolta.

Mint nyiregyházi tudósítónk jelenti, ennek az ügynek közigazgatási úton is folytatása lesz, mert a nyiregyházi polgárság egy része azt kívánja, hogy a város pénz- és ügykezelését közérdekből miniszteri felügyeleti vizsgálat tárgyává tegyék.

Ha ezt az indítványt beadják a kormány bizonyára meghallgatja Szabolcsmegye főispánját, Mikecz Ödönt s az ő javaslatai alapján jár el. Nyiregyháza ügyvitelét körül egyébként már multban is követték el egyes tisztviselők hibáikat, sőt az egyik alkalmazott öngyilkos is lett.

A Futura és a gyapju

A gabonával már tudjuk, hogy állunk. Magyarországon ugyanis az állam pénzén alapított Futura nevű szövetkezet és bizományosai veszik át a gazda gabonáját. A Futura a kereslet képviselője. Mindenki más csak asszisztálhat. Az árat pedig a kereslet és a kínálat viszonya szabja meg. Ha ez szabad versenyben történne, akkor nem lehetne kifogásolni, mert a felek egyenlő feltételek mellett vennék fel a versenyt. De hol van itt egyenlő feltétel?

A Futura nyugodtan kivárhhatja a gazda kényszerhelyzetét, mert a Jegybanktól akkor és annyi pénzt kap, amikor és amennyi váltót be nyújt.

A magyar gazda pedig a bankfelszólítást és az adófelszólítást találja otthon és így kényszerül olyan áron adni terményét, amilyent érte kínálnak. A tőzsdei és gabona kartell ezt a helyzetet használja ki. Így állunk a gabonával.

Most a gyapjura került a sor. Közpon-tositani akarják és pedig oly módon, hogy a Futura szövetkezet és bizományosai vehessék át a gazdától a gyapjút is. Hogy ez hová vezet, a gabonások mutatják. A szabadforgalmat azzal is meg akarják akadályozni, hogy a vasúti szállítást a Gyapjú-központ szállítási igazolványához kötnék.

A „Tiszántúl” már az előző számában írt a gabona árminimalizálásáról. Hangoz-tatta, hogy meg kell szabni a gabona leg-kisebb árát. Ha a nagy kereslet idején, — háború alatt — maximálni tudták a ter-mény árát, úgy most, a nagy kínálat ide-jén, minimalizálni szükséges, mert a gazda ma teljesen ki van szolgáltatva a kartell-nek, elsősorban a Futurának. Ugyanez az elv kell, hogy érvényesüljön a gyapjával szemben is, ha az illetékes tényezők min-denképpen biztosítani akarnak. Árjavító hatás, — amit a tervezet el akar érni — már azért sem remélhető, mert ez ellenke-zik egyrészt a kartellek természetével, másrészt a bürokratikus kezelés megdrá-gítja és pedig nem a gazda javára drágít-ja meg az árat.

Azonkívül a minőségi átvétel tekin-tetésben is eppoly visszas helyzetet teremthet a gyapjúnál, mint a terménynél tapasztalunk és így ke-ltezett bizalmatlanság követke-zésében az árak lejjebb esnek.

A gazdára feltétlenül káros azért is, mert a gazdára akarja hátrítani a tervezet a gyapjúközpont jutalékát, a fuvardíjat Bu-dapestig, a súlyhiányt, a biztosítási és rak-tárdíjat.

Olyan hitelnyújtás csábító érve sem helytálló, mert ha ingó, elzalog formájában akarnak hitelt nyújtani, azt a gazda az ál-tala ismert kereskedőkkel szívesebben bo-nyolítja le, mint bürokratikus központok-kal.

De legfontosabb érv a kereslet és kí-nálat árszabályozó gazdasági törvénye, mert központosítás esetén, egy kereső (FU-TURA) állna szemben a kínáló gazdákkal és a legkisebb vételár megállapítása nélkül ez a kínálat kizsákmányolására vezetne.

Uj telefonszámunk: 1933.

Kálmán Ferenc bősörményi gazda vezeti a hajdumegyei mezőgazdasági kamarai választási küzdelmet

A hajdumegyei Független Kisgazda és Polgári Párt megkezdte a harcot a mezőgazdasági kamara és érdekképviselői helyes megválasztása érdekében. A megyei választási küzdelmek lebonyolítására Kálmán Ferencet, a párt bősörményi vezetőjét kéri fel s vele együtt dr. Csíha Endre, L. Szabó Márton, dr. Gulyás Imre hajdunánási, Molnár József nádudvari pártelnökök, Fekete Lajos,

Lukács József, Pál-Nagy Zsigmond, Bencze István és Tóth Béla fogják azt intézni. A Debrecenben tartandó elnöki megbeszélések után január há-yában a vármegye községekben a képviselők bevonásával politikai gyű-léseket is tartanak, amelyeken letár-gyalják a hajdubősörményi gazdák-nak a kétségbeejtő gazdasági helyzet miatt ez év őszén történt állásfoglalás-át.

Kiken segítene a devalváció?

Írta: HARTYANI ZOLTAN.

II.

Egy dologban igaz van a pénzügy-miniszter úrnak: az eladósodott gazdáknak a nagy része tényleg helytelen gazdasági számításai miatt került nehéz helyzetbe. Azonban

a gazda számítása pontosan olyan volt az utóbbi esztendőben, mint azoké a hivatásos pénzügyi szak-értőké, akik a költségvetéseket állították össze.

Néhány év óta következetesen minden költségvetés hiánnyal zárul, mert a gaz-dasági élet folytonos összezsugorodása következtében a tényleges bevételek min-dig kisebbek maradnak az előirányzatnál.

Akik ma a defláció hívei, saját érde-kükben teszik, ha nem nagyon firtatják, hogy miért adósodott el a magyar gaz-da. Traktorakcióknak, gépfelújítási akci-óknak, műtrágyaakcióknak, baromfitenyész-tési akcióknak volt ezelőtt öt-hat évvel nagy divatjuk. A gazdát saját miniszte-riuma csábította rá a mennél lendületesebb pénzforgalomra. Mikor pedig elkövetkez-ték a nagy árzuhanások, az összes akciós tényezők olyan hűvös nyugalommal nézték a bérlőtársadalom tönkrehajtását, a birtó-kos eladósodását, a gazdahitel végleges megfeneklését, mintha mindez nem is ezen

a planétán történt volna, hanem valahol a Marson, vagy a Saturnuson.

Ha 1929-ben egy állami szerv bevál-totta volna a gép-, traktor-, olaj-, petro-leum- és műtrágyaváltókat, ha 1930-ban kezdtek volna el kamatsegélyt adni a gaz-daadósoknak, ha 1931-ben Anglia és a skandináv országok példájára a gabona (és egyéb nyerstermény) világpiaci aranyérté-kének csökkenése arányában eresztették volna le egyre alacsonyabbra és alacso-nyabbra pénzünk belső értékét, akkor ma másképpen állana a magyar mezőgazdaság s vele együtt egész Magyarország. Keve-sebb bérlő bukott volna meg, kevesebb gazda vált volna fizetéseképtelenné, a gazda nem dolgozott volna veszteségre, a fizeté-seket és a munkabéreket nem kellett volna csökkenteni, nem apadt volna az adózók száma s nem kellett volna adót emelni, nem csökkent volna a gabona ára papír-pénzben, s nem lett volna szükség bolet-tára, s ma nem sújtana bennünket kivite-lünk csökkenéséből és a külfölddel való eladósodottságunkból származó szegény-ségünkön kívül még a belföldi fizleti élet teljes pangásából következő, saját magunk által készített magyar nyomorúság is.

A magunk viszonyai szerint körül-

Első Debreceni Olaj-sajtoló és daráló malom

Zsák-kölcsönző: Miklós u. 2

Uj vezetés alatt. Olajat sajtól és cserélő növénymagvakat

Károly Ferenc József ut 30

belül mi is ugyanúgy üsznánk meg a válságot, mint a világ egyik leg-jobbban organizált kis agrár-orosz-ága: Dánia,

amelyet nem csak a szövetkezeti élet te-rén lehet bátran követendő példának te-kinteni, hanem a válság leküzdésére irá-nyuló céltudatos intézkedések dolgában is.

Veszteséggel dolgozó és fizetési ne-hézségekkel küzdőknek adósoknál kihelyezett tőkéről a legjobb akarattal sem lehet el-mondani, hogy jól van befektetve. Már pe-dig agrárországban, ahol végső elemzésben minden a termőföldre épül fel, a betétesek pénze, legyenek ezek kis, vagy nagy tőkék, a gazdánál van, s a gazda állapotától függ, hogy mennyit ér és meddig ér egy-általában valamit az ő boldogulásával kap-csolatos tokekövetelés. A hitelezőknek tehát érdemes áldozatot hozni, hogy adósát meg-int fizetőképessé tegye. A pénzürték le-eresztésének esetében ez az áldozat az 1928-29. évekbeli állapotokhoz való visszaté-rést jelentené, vagyis a tőkés mezőgaz-dasági viszonylatokban

körülbelül olyan vásárlóképessé-gű pénzt kapna vissza, mint amelyet az utolsó rendesnek mondható esz-tendőben kihelyezett.

A pénzürték leeresztésének ellenzői gyakran szoktak egy hatásosnak vélt érvet hangoztatni. Az inflációban nincsen meg-állás, és hivatkoznak a háborus inflációkra. Ott csakugyan nem volt megállás, mert a pénzválságot az áruhiány okozta. Akkor az áru a szó betűszerinti értelmében „min-den pénzt megért”. Ma a kormányhatalom közbenjárására van szükség, hogy árut el-lehessen helyezni külföldön.

A magyar kormány kezében van az egész külkereskedelmi és az egész deviza-forgalomnak teljes és hatásos ellenőrzése, azon a ponton állandósítja a pénzgé-séget, ahol akarja. A korlátlan infláció kísér-tete ugyanabban a kénköves barlangban lakik, ahol a világháború furiai tanyáznak. Ami most a világ pénzeinek 63%-ával tör-ténik, az egy évszázadok óta sokszor meg-ismétlődő folyamat: a pénzgéségnek le-csökken az arányban kifejezett belértéke. A forint például valamikor tekintélyes aranyérem volt, manapság alig ér hattized gram szinaranyt és csak nevében őrzi még a régi dicsőséget.

Senkise csodálkozzék rajta, hogy kül-földi hitelezőink népszövetségi megbízottai az aranypengőhöz ragaszkodnak és a gaz-davédelem megszüntetését ajánlják. A kül-földit nem érdekli valami túlságosan, hogy miképpen oszlik meg a nemzeti vagyon és jövedelem. A külföldinek egészen mindegy, hogy a magyar föld kiknek a kezén van, olyan új üzletezőkén-e, akiknek gazdasági számításuk helyesek, vagy pedig Füle Já-nosén és Farkas Péterén, tehát a magyar gazdák kezén, akiknek gazdasági számítá-saik helytelenek voltak.

Mindazok, akik körömszakadtáig ra-gaszkodnak az aranypengőhöz, egy dolog-ról sohasem szabad, hogy megfeledkez-zenek:

nem a pengőnek, s nem az arany-pengővel álló, vagy elbukó magyar-oroszági bankrendszernek kell szí-lártnak lenni,

hanem erősnek kell lennie a becsülettel dolgozó embernek, s a becsülettel dolgozó emberek alkotta magyar társadalomnak.

Vasbutor, sodronybetét, matraccpárna karácsony utánig **olcsó propaganda árban** beszerezhető

Debreceni Vas- és Rézbutorgyár RT-nál

Nagy Szilveszter-Est

az Arany Bikában

Kávéházban:

debreceni **Hágai Béla** primás cigányzenekarával

Üvegterem és Bocskay-terem:

TÁNC

FEJES szalonzenekara mellett (Üvegterem vacsorázók részére fenn-tartva. Menü á P 3— és 3:50)

Fehér szalonban:

NOLDY és FINZY TÁNC

Hallban:

Csanak Béla

zeneszerző jazz duója **BARABÁS SÁRI** Közeghy Ferenc a m. kir. Operaház solo táncosának partnere felléptével **TÁNC**

Asztal-rende-lés

27-99 telefon

Az esztlári dobolás

A biharmegyei Esztlár községet élénk izgalomban tartja az az eset, hogy a községi előljáróság dobszóval hirdette ki az adót fizetni nem tudó ellenzéki kisgazdák neveit, holott azt a szabályok tiltják.

A debreceni pénzügyigazgatóság ez ügyben erélyesen közbelépett, de az előljáróság felelősségre vonása még nem történt meg, ami miatt az ügyet a parlamentben szóvá teszik.

Vásároljon újvcre

Werner
uridivatüzletében

Pyama	P 5'48
Divat kalap	P 5'—
Férfi ing	P 3'48
Bélelt bőrkeztü	P 5'48

A pápaság és a hillerizmus harca

Wotan vallás — germán nemzeti hit

Elénk feltűnést keltett Hitler hatalomra jutásának első heteiben megjelent az a hír, hogy a Vatikán a pápai állam vallási egyezményt, konkordátumot kötött von Papennel, Hitler kancellár helyettesével. Meglepetést keltett ez azért, mert a hatalomra törő

horogkereszt fanatikusaik már első vallásbőseleti könyveiből is mind élesebben kicsendül a katolicizmus és a Vatikán, a pápai állam elleni gyűlölködő hang.

De a pápai diplomácia ezek ellenére is elsőnek sietett a Harmadik Birodalom elismerésére, mert arra számított, hogy ezzel az erkölcsi alátámasztással lekötölezi Hitlerüket. Most megdöbbenve eszmél csalódására.

Hitler theoretikusa, hivatalos lapjának főszerkesztője és külügyi irodájának vezére, Rosenberg Alfréd a „XX-ik század mithosza” című könyvében írja: „Ha a katolikus idea győzedelmeskedett volna Egész Európában, ma nem volna itt más, mint több millió jellemtelen egyedből álló szolga, akiket többé-kevésbé a tisztító tüztől és a pokoltól való félelem tart vissza”. Majd így ír: „Az assyr-judeai öreg katolicizmus olyan dogmákra van alapítva, amelyeknek semmi köze a Nyugat szellemi törvényeihez és ki akarják irtani az északi faj civilizációs ideáit; becsületet, szabadságot és kötelességet. Maga Hitler is az „északi faj felsőbbrendűsége” mellett köti le magát; a „Mein Kampf” című könyvében azt írja, hogy

minden más fajta ennek az északi fajnak csak háziállatja lehet. Vallási téren is teljes elkülönülést és nemzeti egyházat hirdetnek a horogkeresztesek.

Rosenberg Alfréd szerint a belső „megaláztatástól való szabadulás vágya” hajtja azokat, akik a német nemzeti egyházat akarják megszervezni.

A Vatikán most már mind harciasabban fordul a „nemzeti egyház” propagálása ellen, hirdeti, hogy a katolicizmus nemzetközi, az egész emberiségre kiterjedő egyetemes egyház, amely az erőszakkal szemben a szeretet elvén épül és hivatalos lapjában apostháziának, hitelhagyásnak minősíti Rosenbergek és a horogkeresztes püspökök törekvéseit.

Mindjobban kiélesedik a harc, mert mind nagyobb a csalódás a von Papen helyettes kancellárral kötött vallási egyezmény be nem tartása miatt, — a pápaság és a Wotan-hívek között

Politikai gyűlés volt a református egyház tanácsstermében

Altalános érdeklődést keltett a Tiszántúl híradása Baltazár Dezső püspöknek Debrecenben történt politikai zászlobontásáról és annak kulisszatitkairól. Legújabb étesülésünk szerint ez a híradásunk még kiegészítésre szorul, mert ezt a politikai megbeszélést nem a gazdakörben, vagy más helyen, ahol politikai pártok esetleg gyűlést tarthatnak, hanem magában a debreceni református egyház tanácsstermében tartották meg,

holott azt politikai pártcélokra senki sem veheti igénybe, amint, hogy Kun Béla presbíter indítványára senki sem veheti igénybe a református olvasóköröknek helyiségeit sem.

Nyomban megkérdeztük Márk Endrét, a ref. egyház gazdasági bizottságának elnökét, hogy miért lépték át a szabályt, mire Márk Endre kijelentette, hogy neki arról nincs tudomása, tőle hozzájárulást idevonatkozólag senki nem kért.

Sürgésforgás

Litvinov Washingtonban, Litvinov Rómában Mussolininél, Litvinov Párisban, Litvinov Münchenben csak egy napig, mi ez? Kövérkés képe rejtélyesen mosolyog a csillogó szemüveg alól a fotóriporterok felé Washingtonban, Rómában, Párisban és Münchenben. Rejtélyes mosoly, mit jelent ez? Nincs már bolsevik veszély? Nem fenyegeti már a világkapitalizmust a moszkvai ököl? Nem sanditanak már a nyomorgó milliók titokban a szovjet felé, hogy Litvinov új mosolyogva sűrűsödhet a világon? Amerika barát-ságosan tárgyal velük, Kemál paktálpaktál és lenini mintára beállítja a török öt éves tervet, Ringanak a gabonáshajók, kinyilik a szovjetpénztár és gurul a cservonec Ankarába újrapépítési kölcsönbe. Párisi mérnökök ülnek a berlini mérnökök helyébe a magnetogorski erőművekben és Roosevelt agronómusai elarasztják a Gigant emberfeletti méretű gabonagyárának traktorszekeit.

Mit árul Litvinov? Békével seftel, a fehér ember boldogulásának, egy mérhetetlen kísérlet megoldásának titkos vigéce, vagy Európa pusztulásának apokaliptikus küldötte? Mi hozza össze Stalin követét, Lenin hitének letéteményesét, egy véresen forrongó keleti világ bábáját Kemállal, Roosewellel, Mussolinivel, Hitlerrel és Paul Boncourttal? Mit mondanak egymásnak, ha négyszemközt vannak? Mit gondolnak egymásról, egymás néperől, az ember sorsáról, a világ végtelenségéről, a csendről, az örökkévalóságról és a halálról?

Mi lett a rettenetes válaszfalakból? Fascisták, bolsevikok, náciak, törökök, örmények, micisapkások és sisakosok, fezesek és cilinderesek halomra ölték egymást, Amanullah elmenekült, Nadir kán meghalt, Gandhi éhezett, Lawrence ezredes uszított, négereket meglincseltek, fegyvergyárosok gyönyöröszigeteket vásároltak és Litvinov úr most elegáns frakkban hajbókol?! Hát minden rendben van? Esztek, finnek és litvánok a lengyelekkel együtt rózsaláncokkal díszítik a háttérállomások drótsövényét. Kinában cukros kis mandarinok süvegén himbaldódik a korallgomb, mint a mesében és a japán teaházakban naphoszszat henyélnék a páncélosok unatkozó tisztjei? Örök béke? Örök béke! Szegény népek még nem tudják.

A cseka repülőgépről lövi a lázadó falvak kulákjait, koncentrációs táborokban őrzik egymást a balga ellenfelek, béklyók és tankok csörögnek, de Litvinov úr diplomatafrakkjának gomblyukában már olajág díszel. Ők fent már kibékültek, megtalálták egymást az Erőszak világboldogító kényurái. Csattognak a kövér parolák, csordulnak a mézes mosolyok, de az elvek és eszmék, melyeket az égre irtak füsttel, földre festettek vérrrel és a föld alá is vették csontokkal, az elvek és eszmék, melyektől megbáztak a népek, azok ölnek és pusztítanak tovább.

Mert az elvek változnak. Az eszmék különböznek. De az Erőszak egy.

(—ista—)

Debrecen tanyavilágában még most is megoldatlanul súlyos kérdés a postai kézbesítés

Debrecen nem olyan szerencsés város, mint Szeged, vagy Hódmezővásárhely: itt nincsenek tanyai központok, hanem a tanyák szétszórtva vannak.

E szétszórt tanyarendszernek négy fő betegsége van: az orvoshiány, a rossz utak, az iskolázatlanság nehézsége és végül a rossz postai kézbesítés.

A legutóbbi képviselői beszámolóban Harangi István gazdálkodó vetette fel ismét

azokat a mizériákat, amelyek a postai kézbesítés körül előfordulnak. A független polgári párt ebben az ügyben már egy ízben szót emelt úgy a kereskedelemügyi miniszter előtt, mint a városházán, úgy látszik azonban, nem jutott kielégítő irányba ez a kérdés.

A fővita a város és a posta között van. A posta hivatkozva egy rendeletre, mely a községekre, de valójában a városokra is vonatkozik, azt állítja, hogy

Alföldi Takarékpénztár
Debrecen

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank leányintézele

Foglalkozik a banküzlet minden ágával

Radónál nagyon olcsón vásárolhat

Széchenyi utca 11. udvar

női és férfi szövötteket, selymeket, menyasszonyi kelengyéket Szébbnél-szebb estélyi anyagok — Óriási választék

szétszórt helyekre nem köteles kézbesíteni, mert ez a község feladata. A város viszont azt vitatja, hogy ez a rendelkezés csak a községekre vonatkozik és nem áll a törvényhatósági városokra.

Végül kiegyeztek abban, hogy a posta ad évi 1400 pengőt, amiért a város beállított még egy kézbesítőt.

Jelenleg elsősorban az iskolás gyermekek útján kézbesítenek. Akinek nem jár gyermeke iskolába, az már nehezebb helyzetben van, mert

a szomszéd iskolás gyermeke nem köteles neki elvinni a levelet, tisztán szívességet tesz, ha teszi, másfelől az iskolás gyermekekre sem egészséges, ha nagy távolságokat barangolnak, különösen télv idején.

Az ajánlott leveleket és olyanokat, amelyeket az iskola nem tud kézbesíteni, a mezőőrök kézbesítik ki, de körül nagyon sok hiba van.

A nehézségeket még inkább fokozza a szünidő. A nyári szünidő alatt még csak vállalja valahogy az iskola a kézbesítést, de például a karácsonyi szünidő alatt már nem igen. Ez idő alatt nem kapnak levelet a gazdák. Különösen az ügyvédi kar és az ellenzéki pártok sérelmezik, hogy a tanyasi kézbesítés nehézségeibe ütköznek, de főként panaszkodnak a tanyán élő gazdák.

Mikor még takarékosági bizottság is volt Debrecenben, akkor felvetették a törvényhatósági közgyűlésen, hogy a tisztii legények középkori intézményét szüntessék be, ezt az áldozatot hozza meg a vezető tisztviselői kar, viszont

ezeket a tisztii legényeket ne bocsássák el, hanem használják őket a tanyasi kézbesítés lehetőségeinek biztosítására.

Mégis csak helyes lenne, hogy a törvényhatóság ismét elővegye ezt a kérdést, amely Debrecen lakossága egy jelentős részének súlyos problémája.

Ujvcre Nyakkendő

Izléses — olcsó jó minőség

Keller uridivat

Piac utca 45.

Elnöki értekezlet a Függetlenségi Körben

Csütörtökön este 7 órakor a Függetlenségi Körben évzáró elnöki értekezlet lesz, amelyre a járti még mindig nem tudó Hegyemi Kiss Pál képviselőt is felszallítják.

Pénteken a tiszántúli vezető emberek közül számosan látogatják meg a képviselőt s vele a jövő évi teendőkről tanácskoznak.

Ékszeres, órák

készítése javítása meglepő olcsón

Frisch ékszerész

Szent Anna u. 5.

Baj van a Herr Graf Exzelenzcel

Gróf Festetich Sándor otthagya az egységespártot, most nekiment Gömbösnék s mitarbeitereknek vele együtt dolgozóknak minősítette a kartelleket és bankokat. Csak az a csodálatos, miért nem minősítette ennek, akkor mikor még horogkeresztes érzelmei szunnyadtak és az egységespártban foglalt helyet! Sőt Festetich Sándor felállott a parlamentben és kijelentette, hogy elismeri, mikép nagy vagyona van, ezt a vagyont azonban, mint nemzeti szocialista sem fogja felosztani, hanem annak a nagy mozgalomnak a céljaira fogja fordítani. Egy hang helyeselt neki, Meskó kiáltotta: „Ugy van, ugy van!” Pár képviselő tréfásan nyomban megjegyezte a padosorokban: „Jelentkezik a pártkassza.”

Különben nem tudjuk, hogy Festetich Sándor, hogy áll a horogkeresztes világban, mert viszont a másik Vezér, Böszörmény Zoltán lapjában az új horogkeresztes nagyságot a következő szavakkal illeti: „Vegye tudomásul Herr Graf Exzelenz, hogy a magyar nép keresztüllát az Ön bárgyú elképzelésén és ha az útjában botorkál, természetesen le fogja gázolni.” Itt valami nincs rendben!

S. O. S.

a hadirokkantak élethajójáról

1914-ben testi épségük üdeségével mentek a háború vérviharába. Gránátok, aknák dörgő villáma csapkodott közüjük. Egyrészüket végleg elsodorta a vihar, másrészüket megtépte, megszagatta. Nyomórék testrészek meredeztek elő kínzó fájjal. Szemgödörök üressége sötétlett a szemek helyén. Megbontott idegrendszer-től cserben hagyott testek rángatózása panaszkodott a rémületről.

Az ő hajójuk mégsem ért csendes kikötőbe. Hiába adták le az S. O. S. vészjelet. Nem akadt 18 éven át erőskezdő férfi, aki megmentésükre vállalkozott volna. — Csak kicsiny mentőőrnokokok indultak el szerény alamizsnával, hogy az éhenhalástól megmeneküljenek. Az élet vihara tovább csapkodja őket. Ma már zátonyra kerültek.

Ezek a hajótöröttek, akik nemzetük megmentéséért szálltak szembe a viharral, visszavágyának abba a dolgozó társadalomba, melyből a vihar kiragadta őket. Munkát kérnek. Lehetetlennek tartják, hogy ne volna számukra olyan munkakör, melyet megmaradt testi erejükkel ellátnának.

Színházakban, mozikban, mulató és hangversenytermekben jegyszedői, teremőri, ajtónálói, felügyelői, házmesteri, portási, szolgái, kézbesítői, pénzbeszedői, ruhatárosi, irodai stb. állásokban, a kevésbé sérültek más s hivatásuknak megfelelő munkában elhelyezkedve begyógyulna az a fájó s folytonosan felszakadó seb a nemzet és a társadalom testén, hogy a haza háborús hőseinek évenként könyörödmányokat kelljen gyűjteni.

A magyar társadalomnak vállalni kell a mentés munkáját. Ki-ki képessége, anyagi helyzete szerint ragadjon ki egy-egy veszni induló lelket a zátonyon recsegő hajóról, s állítsa a nemzetépítő munka részeséi közé a fegyveremhez szokott, kötelességtudó hadirokkantat.

Trianoni Magyarország szűk határainak kiszélesítésén kell dolgoznia minden magyar agynak, minden magyar karnak. Szabad-e közönnnyel nézni, hogy azok ajkáról, akik a hazáért már vérezték, évről évre némán és hangosan, meddően sikongjon a lelketmentő vészkiáltás: S. O. S.

BEHAN PÁL,
Honsz. alelnök.

Ujévi levélpapírok, emlékkönyvek, töltőtollak, csavarironok, képeskönyvek, mesékönyvek olcsón beszerezhetők Vámosi papír és írószer üzletében. Színház átjáró.

Erős konfliktus keletkezett a bihari főispán és alispán között

Fráter alispán fegyelmit kért maga ellen

Szilágyi Lajos, az új bihari főispán súlyos konfliktusba került a bihari közigazgatás eddigi tehatalmú félével, dr. Fráter László alispánnal, aki a volt főispán báró Vay László megmaradását óhajtotta, mikor a bihari főispánság ügye a szőnyegre került.

Szilágyi már a berettyóújfalui választások alkalmával nem igen követte a „Vay—Fráter bihari recipét”,

amelyet Gaál Gaszton a parlamentben oly élénken kifogásolt.

Amint hírlík, *Körtvélyesi Géza sápi községi bíróval szemben is más a magatartása*, mint a multakban volt, amikor a szókimondó bíró azért is felfüggesztették, mert a kerület képviselője ellen bizalmatlansági akciót kezdeményezett.

Nemrég került nyilvánosságra, hogy Fráter László alispán fegyelmit kért maga ellen, mert egyes eljárásait hivatalos részről kifogás tárgyává tették.

A vármegye közigazgatása ma két táborra oszlik; a nagyobb rész Szilágyihoz alkalmazkodik,

aki már az installációja alkalmával azt jelentette ki, hogy az alispánnak sok a dolga, kizárólag ő, a főispán intézi a vármegye társadalmi és politikai vezetését.

Hir szerint miniszteri vizsgálatról is szó van Biharvármegyében, amelynek során a vekekerdi múút állítólagos indokolatlan meghosszabbítása is szóba kerül.

Meg kell teremteni a védett háztulajdont, műhelyt és boltot is

A gazdavidelmi rendelet kizárta a bérlőket és sérelmes a gazdafisztekre

Már előző számaiban is megemlékezett a „Tiszántúl” arról, hogy az úgynevezett gazdavidelmi rendelet kedvezményeit csak igen kevés gazda tudja igénybevenni. Ma az országban körülbelül mintegy 90.000 gazda védetté nyilvánítást kérő kérvényének beérkezéséről tudnak, amely szám kétségtelenül elenyészően csekély az eladósodott gazdákhöz képest.

Különösen rendkívül súlyos sérelem, hogy a bérlőket teljesen kizárták a védelemből.

Ezt a sérelmet fokozza az is, hogy abban az esetben, ha a védetté nyilvánítást kérő gazdálkodó földtulajdonos is, például 40 kat. hold ingatlana van és emellett mondjuk 400 kat. holdat bérel, a védetté nyilvánítást nem rendelhetik el, mert a 2500/1933 P. M. sz. rendelet 4. §. 2.-ik bekezdés, 4. pont utolsó mondata szerint, „egyéb forrásokból eredő jövedelemnek kell venni” és ekként a bérlőből eredő jövedelem nagyobb, mint a saját ingatlanból eredő jövedelem.

Másik igen nagy sérelem, hogy a *gazdafisztek*, akiknek vitathatlanul egész életükre mezőgazdasággal való foglalkozás a hivatásuk, ugyancsak

elestek attól a lehetőségtől, hogy a megélhetést nyújtó gazdálkodásból eredő jövedelmüket védetté nyilvánítsák, ha ez a jövedelem nem a saját tulajdonukat képező mezőgazdasági ingatlanokból ered.

Külön cikkben világítunk rá arra, hogy a nagy sérelemre, amely a nem hitbizomány jellegű egyházi földbirtokoknak védetté nyilvánítását ugyan csak lehetetlenné teszi.

De itt ismételt ki kell emelnünk, hogy a 14.000/1933-as alaprendeletnek elvi elgondolása már helytelen, mert kizárólag kamatmérsékléssel, a válságos helyzet meg nem oldható. Valljuk, hogy a gazdákon való segítséssel a többi társadalmi réteg segítségével vagyunk, de

a kormányrendeletekben lefektetett feltételek szerint való rendezés ideje alatt a kisiparos és kiskereskedő tömegek teljesen nincstelennek válnak.

Nagy átfogó rendezés szükséges és pedig a védett birtokkal egyidejűleg meg kell teremteni a védett háztulajdont, a védett műhelyt és védett boltot is. E cél felé vezet a devalváció.

Korcsolyák

aluminium edények és más célszerű ujévi ajándék-tárgyak

SESZTINA LAJOS vasüzletében kaphatók.

Debreceni Első Takarékpénztár

Alakult 1846-ban

Foglalkozik a banküzlet minden ágával

Egész cipők védik meg legjobban az Ön lábát a tél hidege ellen.

ROBUR-télelkészitmények

nagy választékban várják Önt üzletünkben. Szabott jutányos árak.

ROBUR cipőüzlet

Plac utca 49. szám. • Telefon: 26-16.

Kedves vevőimnek, jóbarátaimnak és ismerőseimnek

boldog ujévet kívánok, Bíró Árpád divatárkereskedő, Szent Anna u. 5.

Boldog új évet kívánok

igen tisztelt vendégeimnek, vevőimnek és ismerőseimnek

Böör Kálmán, a Függetlenségi Kör vendéglőse

Meteor Mozgó, Bocskay-tér

Szombaton, december 30-án

Kacagó asszony

Magyarul beszélő világfilm
Bajor Gizi, Góth Sándor
Góth Sándorné főszereplésével

Megelőzi:

Állatbarát gyermek

Előadások 7 és 9 órakor

Vasárnap, szilveszterkor

Hercegnő szabója

Jeanette Mac Donald és **Maurice Chevalier** vígjátéka. — Megelőzi:

KACAGÓ ASSZONY

Magyarul beszélő film
BAJOR GIZI főszereplésével
Előadások 2, fél 5, 7 és fél 10 órakor

Hétfőn, újévkor

Csokol Veronika

Gaál Franciska és **Paul Hörbiger** világfilmje, magyar dalbetéttel

Megelőzi:

Szerelmes trombitás

Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor.

Nem selejtes tömegáruft árusítunk

hanem elsőrangú minőségű

tökéletesen elkészített cikkeinkből rendezük

Olcsó

ujévi

vásárunkat.

- Bouklé kabátok dusan szőrmézve ... 45.— P
- Trikotin és krepp kabátok sirsasz perzsaláb sálgallérral ... 110.— P
- Tiszta gypaju modell kabátok valódi perzsa prémezéssel ... 145.— P
- Nutritte bunda ... 75.— P
- Fekete és barna ponny bundák ... 115.— P
- Táncruhák ... 26.— P-től
- Orosz csikó, seal, perzsaláb, pézsmabundák dús választékban mérsékelt áron.

Rózsa

Áruház

Alföldi palota. Bika szállóval szemben. Alapítási év 1893.

Színház

Dubarry

A bécsi stílusú operett Suppé—Strausz—Millöcker mesterharmadában Karl Millöcker képviseli legjobban azokat a polgári jellegzetességeket, amelyek annyira karakterisztikusak a bécsi operettre. Aranyművesnek szánták eredetileg Karl Millöckert s ennek a kisművészetnek a finomságát megőrizte azon a másik művészeti területen is, ahová Suppé pártfogása juttatta: Millöcker operettjeinek melódiagazdagsága, vonalainak melegsége, színeinek fénye, a népies humor iránti érzelme és instrumentációs ötletessége méltán jelölik ki helyét a nagy bécsi triászban, főmunkája, a Koldusdiák pedig joggal egyik standardműve a bécsi stílusnak. Millöcker volt az, aki az operettet teljesen átvezette a romantikus vizekre, ő a tulajdonképeni megalapítója a jellegzetes bécsi daljátéknak, úgy hogy épen olyan joggal lehet daljátékkomponistának tekinteni, mint operettszerzőnek.

A *Gräfin Dubarry*, amit 1879-ben mutattak be, nem tartozik Millöcker műveinek első vonalába, annak idején nem volt sikeres és azóta sem szerepelt játékközlésben. Most — a kor törekvéseihez igazodva — rövíoperetttel csinálták belőle, *Kneppler* és *Welleminsky* szövegével és *Theo Mackebennel*, mint társkomponistával, értéke azonban ebben a formájában sem több, mint az eredetiben. Ami az egyetlen érték benne, az Millöcker muzsikájának lágy finomsága, — de akkor már sokkal szívesebben hallgatja az ember valamelyik reprezentáns művét.

Nem jelentéktelen merészség kell hozzá, vidéki színházban színrehozni egy ilyen rövíoperettet, ahol a vonalaknak és színeknek tobzódó pompája, a tömegek felfokozott latbavetése döntő jelentőségű. Csak természetesen, hogy a Csokonaiszínházban sem sikerülhetett ez a merészség, minden jószándékú igyekezet ellenére sem, mert hiszen itt nemcsak a staffázs szegényes, de az együttes magva is. *Hajnál* Margit édes, főként felül szépen fénylő szopránja és szolid kultúrája jól érvényesült, játékban korrekt, de nem tud még nagyvonalú lenni, nincs átfűtve; *Halassy* Mariska egészen elsőrendű, izes, erős humora, markáns színei ragyogóak; *Jatzkó* Cia mozgékonyan kedves, friss, ügyes. (Egyébként: nem lehetne tenni valamit, hogy a Csokonai-színház szubrettjei legalább a kisközépsúlyban maradjanak meg?) *Fáskerty* Mária komikuma most is hat; *Sólyom* Győző nazális énekmodora mind kellemetlenebb; *Thuróczy* Gyula finom operettkirály; *Kormos* Ferenc, *Szokoló* Gyula és *Bányay* Ferenc epizódalakjai jók. (bl)

A Függetlenségi Kör közgyűlése

A Függetlenségi Kör közgyűlését az alapszabályok 8. és 9. §-ai értelmében 1934. évi január hó 8. napjának este 7 órájára tűzöm ki azzal a megjegyzéssel, hogy mivel előreláthatólag a közgyűlés határozatképtelen lesz, tekintet nélkül a jelenlevők számára a második közgyűlést 1934. év január hó 25.-én délután 6 órájára hívom össze.

Tárgysorozat: Alapszabálymódosítás. Jelentések és tisztikar választás. Zárszámadás és költségvetés megállapítása. A közgyűlést nyomban választmányi ülés követi.

Hegymegi Kiss Pál elnök.

ÉDEN

szálloda és vendéglő

Ispotály sarok, vasúttal szemben

Legjobb ételek, italok, olcsó árak.

Csütörtökön, szombaton reggel 5-ig nyitva

A TESz és Debrecen város

Debrecen város legutóbbi közgyűlésén igen élénk vita keletkezett afelett, hogy Debrecen város a Társadalmi Egyesületek Szövetségébe, röviden a TESz-be belépjen-e? Az ellenzék szónokai, — így különösen mádfalvi Zöld Aladár, — felszólalásukban megdönthetetlen érvekkel kimutatták, hogy ez a Szövetség nem egyéb, mint a Nemzeti Egység Pártjának agitációs szervezete és Gömbös elnök vezéri zászlóinak lobogatója, s kormánytdicsérő bankettes pohárköszöntők zengedezője. Kifejtették a szónokok, hogy a TESz politikálása mindenki előtt kétségtelen. Arra a közbeszólásra, hogy Eckhardt is elnök, az ellenzékiek visszakihájtották, hogy

volt, de lemondott, mert felfogása szerint társadalmi egyesületeknek nem szabad, de nem is kívánatos politikálni. Eckhardt éppen az egyesület politikálása miatt mondott le. Majd közbeszólásra, hogy Eckhardt revidálta az elveit, azzal vágtak vissza, hogy Gömbös kormányelnök is ezt tette.

A belépés kérdésénél az a döntő, hogy a város, mint közület hivatalosan beléphet-e olyan társadalmi egyesületbe, amely a Város társadalma csekély hányadának politikai felfogását képviseli, s általában beléphet-e hivatalosan politikáló egyesületbe?

Ezek ellenére is a közgyűlési többség kimondta, hogy belép a TESz-be.

A Műpártoló Egyesület kiállítása a Déri Muzeumban

A katalógus szerint 90 kép függ a Muzeum kiállító termeinek falán. Ötletes elrendezés: minden festőnek képei jól elosztva a két teremben, mint egy pakli szakszerűen megkevert rómikártya. A pontos és pedáns látogató, aki kezében a katalógussal nekiindul a műelvezetnek, kénytelen mindkét terem végigjárni. És éppen ezért számosan végig is járják mindkét terem.

Naturalizmus: ez az? Konzervativizmus: ez az?

Művészet: ez az?!

Az olasz tenger felejthetetlen az alkonypirban. Ugy, azomnódó vizesen, mint tenger, olajfesték és vászon nélkül. Vázában pompázó virágok színe és illata csak a szellemi kapcabetyárokat nem büvöli el. Minek azt élethűen szagtalantíva lefesteni? Ódon kolostorok kövei lélekbeszálást sugallnak, ... ha előtte állok. De keretben? Kicirkalmazott mohával ...? És ajtatosság nélkül ...? Mert anélkül.

Mondjuk, hogy a naturalizmus természetűséget jelent. Hát miért kell a pikturának a természethez hűségesedni? Ha szép természetet akarok látni, vikendre megyek. A mai közlekedési viszonyok mellett ...

Mondjuk, hogy a konzervativizmus nem maradásig, hanem a nemes hagyományok megőrzése. Ezt hagyta örökbe Michelangelo, Goya, Rembrandt vagy akár Szinyei Merse Pál?

Sportjegyzetek

Az I. profiligá csapatai karácsony előtt külföldre helyezték át működési területét. Elmentek pénzt keresni, mert a turák legfontosabb része az anyagi eredmény és csak úgy mellékesen kíváncsi az egyesületi vezér az erkölcsi sikerre vagy kudarcra. A gazdasági válság és a futball ellenségeinek mostoha bánásmódja miatt van ez így. Most karácsony jűán befutottak a külföldön szereplő csapatok eredményei, melyeket még a leglelkesebb futballbarát sem tudna megtartani fejében. A világ minden részében ismert és ismeretlen csapatokkal küzdenek a magyar fiúk és ezek a mérkőzések annyira irreálisak, hogy a tudósításokból lehetetlen kihámozni az igazságot. Előttünk vannak az eredmények és felülletes átnézésből is

megállapítható, hogy bizony a magyar csapatok nem nagyon tettek ki magukért.

Igazi komoly ellenféllel alig volt dolguk, az eredmények mégis vegyesek, mondhatni esujtók. Mentségül szolgál, hogy nem

egyenlő fegyverrel küzdenek a csapatok. A turázók utazástól és az előző napi mérkőzésektől fáradtan állnak ki a pihent honi csapatok ellen. Éppen ezért nem lehet komolyan venni a turaszerepléseket. A Boeckay fogta ki még a legnagyobb halak, mert három nap egymásután olasz elsőosztályú csapat ellen állt ki. Az ellenfelek között nem volt a Juventus vagy az Ambrosiana, de a Genova és Livorno sem megvetendő ellenfél. Szinte komikus, hogy a debreceni csapat pont a leggyengébb Livornótól kapott ki (2:3) és az erős Genovat 5:3-ra legyőzte, majd másnap a felfrissített ellenféllel 2:2-re végzett. Az utóbbi eredmények kielégítőek, csupán a vereség fáj kissé, mert az ellenfél játékeréje nálunk a Nemzeti tudásával egyenlő.

A tura kellemes meglepetése Engelhardt gólképessége.

A fiatal csatártól tavasszal sokat lehet várni. A Boeckay gárdáját egy kis baleset érte az úton. A vonat kisiklott és a kocsi 6 órán át vesztegelt a pályatesten. Néhány

Világzabadosalom! GUMASIT hideg uton vulkanizál!

Mindenki otthon javíthatja sajátkezőleg minden szaktudás nélkül autót, motorkerékpárt, kerékpárt, sárcipőt, hócipőt, gumicsőveket, orvosi keztyűket és gumi ülpárnákat.

A Tiszántúli Ipari Vásáron aranyoklevéllel kitüntetve.

Főlerakat: **PATAKY JÓZSEF** autót, motort, műszerész és gépjavitóműhely, autófelszerelési cikkek nagy raktára, **Debrecen, Erzsébet u. 32.** Tel. 32-52.

sebesülés is történt, de a Boeckayt megvédte a gondviselés és kocsija nem borult fel. A rossz májuak szerint a veszélyt Kevitzy lélekjelenléte hátrította el. A kisiklás pillanatában ugyanis a kocsi megbilent, a súlyos half hirtelen az ellenkező oldalra ugrott és gyorsan helyreállt az egyensúly.

Vásáry István dr.

Debrecen polgármestere kapta a sportlap nagydíját, amely a legnagyobb évi teljesítményért jár ki. A zsűri választása közmelegnyugvást keltett, mert amit Vásáry István dr. vezérletével Debrecen város a sporttérre áldozott az utóbbi időkben, az példanélkül való. Budapesten évek óta harcolnak a stadionért és sportcsarnokért, de ezek a fontos intézmények még a tervekig sem jutottak el, csupán a veszekedés stádiumában vannak. Debrecenben az uszodáról, stadionról stb. alig esett szó, de gyorsan megcsinálták. És ez Vásáry István dr. nagy érdeme. Mi nem a nagydíjhoz, hanem a polgármester munkájához gratulálunk.

Egercsehi, özdi és borsodi szének, elsőrendű száraz

tűzifa

legolcsóbb beszerzési forrása

Bartha István utóda Székely és Csaki

tűzifa, szén és építkezési anyag kereskedése Debrecen, Ispotály u. 3/a b. Telefon 27-85

Leltár előtt

célom a raktáron levő árukat csökkenteni, ezért a mai naptól kezdve

hihetetlen olcsó árban árusítok 30 napon át

Most vásároljon!

Króh Vilmos

nagy nődivat áruház

Dégenfeld-tér 10. Kenyér piac

A Tiszántúl

szerkesztősége minden nap déli 12 és 1 óra között hivatalos órát tart. Szerdán a szerkesztőség egész nap — este is — a közönség rendelkezésére áll.

A Tiszántúl vidéki munkatársai: Andaházy Kasnya Béla, Dinich Ödön, Kun Béla, Osváth Pál, Szakács Andor képviselők, Albrecht Ferenc, dr. Csiha Endre (Hajduböszörmény), dr. Forgon István, Kálmán Ferenc (Hajduböszörmény), Mangu Árpád (Budapest), dr. Nánássy Imre (Nyíregyháza), Rápoli Nagy Jenő (Mátészalka), mádfalvi Zöld Aladár, Harmathy Lajos (Kisvárd), Z. Nagy Ferenc (Dévaványa), Behán Pál, dr. Turman Zoltán (Tyrkod), Horváth András, Vitéz Nagy László Karcag, dr. Szabó Ferenc, Pálnagy Zsigmond (Hajduböszörmény), P. Ábrahám Dezső v. miniszterelnök (Budapest), dr. Kiss Emil (Demecser), Bélyeky Lajos (Hajduszoboszló), Bartha Károly (Pocsaj), dr. Gergely Géza (Szolnok), B. Szabó István (Békés), Vas Lajos (Békés), Hortyáni Zoltán (Cegléd), Körtvélyesi Géza (Sáp), Rab Károly (Budapest), Bukovinszky József Nyíregyháza), Barla József (Nyíregyháza), Tóth Béla (Egyek), dr. Joó Sándor (Kisújszállás), Wágner Kálmán, dr. Kiss Ernő (Berettyóújfalú), Onody Sándor (Kunhegyes), dr. Nagymáté András (Nyíregyháza), Tóth János (Kisvárd), Buzás Márton (Nagyecsed), Hegymegi Kiss Lajos (Székesfehérvár), dr. Kosdy János (Körösszegapáti), Baráth Endre (Jászberény), Kövendy Gyula (Nyírábrány), Némethy József (Balmazújváros), Eles Lajos (Kisvárd), Csapláros György (Máriapócs), dr. Wiener Tibor (Hódmezővásárhely), dr. Gulyás Imre (Hajdunánás), Pálffy János (Derecske).

A Tiszántúl megjelenik minden csütörtökön, előfizetési ára negyedévre 1 pengő 20 fillér, vidékre 1 pengő 50 fillér.

A magyar nép politikai érettségéről és áldozatos kitarításáról tettek tanúságot a kegyetlen erdélyi választások

Minden tiszteletünk és bámulatunk azé a százezer erdélyi magyaré, akik fogcsikorgató hidegben, hófúvások utakon egy napi járóföldet is megtettek az ellenséges román államhatalom szuronyaival és ha kellett, börtönével szemben, hogy szavazatukat leadhassák az erdélyi magyar pártra és beküldhessék népük igazi képviselőit, nemzeti jogaik megvédésére a bukaresti parlamentbe. Kegyetlenség és brutalitás, ahogy a román kormány elbánt ezekkel a magyarokkal, akik télvíz idején a zajló patakokon át szöktek szavazási helyeikre, nem tördöve semmivel, csak nemzeti jogaik szolgálatával és akiket

példaképpen kell állítanunk Csonkamagyarországban élő magyar választók elé, hogy alkotmányos és nemzeti jogaink védelmében mi-képpen kell küzdeni és harcolni. Legendákat lehet beszélni a kitarításról és hűségéről ezeknek a magyar tömegeknek, akiknek bizony sehoh sem jut bor és pénz, hanem csak csendőrszurony és börtön, de ők mégis kitarának a nemzeti ügy mellett.

Az a kilenc magyar képviselő, akik minden szenvedés és uralópás ellenére mandátumhoz jutottak, valóban méltó képviselői nemzetünknek. De mégis ezzel a választással kapcsolatban fel kell tennünk néhány kérdést a csonkamagyarországi közélet vezéréihez, első sorban Bethlen István grófhhoz, aki a titkos választójognak ma már egyedüli ellensége ebben az országban, de szíve minden dobbanásával ehhez az erdélyi magyarsághoz fűződött, amint londoni előadásai is bizonyítják:

elképzeli-e az urak, első sorban Bethlen István gróf, hogyha Romániában nyílt szavazás volna, egyetlen magyar képviselő is bejutott volna-e a bukaresti parlamentbe? Tehát ez a kegyetlen román vá-

lasztási rendszer titkossága által mégis magyar nemzeti érdeket is szolgál.

Miután a magyar falusi nép számára itt Magyarországon azért nem adható meg a titkos választói jog, mert az éretlen arra és nem tudja a maga vezetőit jól megválasztani, hát ugyanaz a test és lélekből fakadt erdélyi vagy bihari magyar egy ellenséges hatalom szörnyű nyomása és emberfeletti szenvedései közepette ki tudja a maga valódi képviselőit választani? Mert azt még Bethlen István gróf se mondhatja, hogy egy Bethlen György gróf, Jakabffy Elemér, Jósika János báró, Szabó Béni, Gyártás Elemér, Pál Gábor, Willer József, Laár Ferenc és társaik nem méltók arra, hogy egy parlamentben helyet foglaljanak, sőt még a nemzeti egység pártjának is diszére válnának, ha népük ugyan oda küldené őket.

Tehát van következménye ezeknek a kegyetlen román választásoknak a csonkamagyarországi közvélemény felé is, első sorban

példa népünknek az áldozatos kitarása, alkotmányos szent jogaik gyakorlásánál, másodszorban tanúság kormányzatunk felé a magyar nép politikai érettségéről és nemzeti megbízhatóságáról.

Reméljük, hogy a harmadik tanúságot a titkos választásokon tapasztalható kormányzati visszaélésekről, melyek minden magyar képzéletet felülmúlnak, kormányunk nem fogja a román kormánytól megtanulni.

Vidéki előfizetőinkhez!

Felkérjük lapunk vidéki előfizetőit, hogy az előfizetési díjat beküldeni szíveskedjenek, hogy lapunk további küldése fennakadást ne szenvedjen.

A tiszántúli képviselők követelik a Dinich Ödön képviselő élete ellen elkövetett merénylet megtorlását

A tiszántúli képviselők a beteges fekvő Hegyemegi Kiss Pál lakásán elhatározták, hogy a tiszántúli vezetők embereikkel rövidesen Debrecenben megbeszélést tartanak egyfelől a ki-méletlen adóbehajtások miatt, s a legfontosabb eseteket, így a biharmegyei szentpéterszegit is a parlament elé viszik, — másfelől átveszik a köz-ségi mezőgazdasági bizottsági választások irányítását.

Szóba került a képviselői értekezleten a mindszenti kubikkosság súlyos panasza az OkH eljárása miatt is, va-

lamint ez algyői eset, amikor Dinich Ödön revolverrel rálőtték, de a pisztoly csütörtököt mondott.

A képviselők valótlannak tartják azt a megállapítást, hogy a merénylet egy káposzta csész lett volna s riasztópisztolyt használt. Saját szemükkel látták a revolvert és a golyókat, így nem mennek bele az ügy ellopításába, hanem a parlament első napján követelik az igazságügyminisztertől az emberi élet törvényes vé telmét, s a legerélyesebb eljárást.

Az egyházi földek védetté nyilvánításáról nincs gondoskodás

Az a takarékoság, melyet úgy ez a kormány, mint az előbbi is, a költségvetés körül hirdet, nem teljesen sikeres és nem teljesen reális takarékoság, mert sok tétel van, melyet az állami költségvetésből kihúznak, de ez nem semmisül meg, hanem csak degredálódik. Degradálódik kiadásként az önkormányzatok és az egyházak költségvetéséből.

A takarékoságnak egyik helytelen módja ugyanis, amit a kormány tesz, az, hogy bizonyos állami feladatokat egyszerűen kitöröl gondozási érdekköréből és át-hárítja az autonómia, vagy az egyházakra.

Igy az állami költségvetés jelentékeny csökkenése, mint percentes emelkedés jelentkezik az autonómiák és egyházak költségvetésében.

Viszont az egyházak már alig bírják az iskolafenntartással járó kiadásaitak fedezni, kétségbeesítő jalkiállításokat hallunk mindenütt.

A gazdavidelmi rendelet pedig az egyházközségekre nem lett kiterjesztve, holott azok vagyonainak legnagyobb része földben van és jelentős részben földművelésből áll elő jövedelmük. A papság körében felmerült a kíváncsosság, hogy a 14.000/1933. számú rendelet kiterjesztendő

lenne általában a felekezeti egyházközségek tulajdonát képező ingatlanokra is, amelyeknél az elterhelés a kataszteri tiszta jövedelem 15-szörösét meghaladja. Az említett rendelet nem ad módot e kedvezmények igénybevételére, tekintettel arra, hogy nem forog fenn a rendeletben előírt ama feltétel, hogy az egyházközség jövedelmének nagyobb részét az egyházközség földjeiből nyerné. Viszont

az egyházak másik jövedelme az adókból volna, ez azonban nem folyik be. Sőt az egyházi adók az egyéb köztartozásokkal szemben hátrányban vannak,

mert a köztartozásokra történő fizetmények mindig a korábban esedékes köztartozásra fordítandók a pénzügyminiszteri rendelkezések értelmében.

Az egyházak eme baját a behajtó hatóságok nem tudják figyelembe venni, viszont az egyházakkal szemben a vállalt köteleességek, esedékesek, kamatfizetés időpontja — az elkövetkezik, de amiből fizetni kellene, — jövedelem — az nincs.

Az egyházi főhatóságoknak kötelességük, hogy egyházaik eme hátrányos helyzetére a kormány figyelmét felhívják.

Ezer kiskazda súlyos károsodása egy ármentesítő társulat ügyvezetése miatt

Már egy évvel ezelőtt kipattant a Szolnok—Zagyvarékás—Ujszászi Ármentesítő Társulat botránya, amely azonban mai napig sem jutott nyugvópontra.

A társulat 1925—1932. években különböző részletekben egymilliókettőszázezer pengő államkölcsönt kapott beruházásokra. Ebből az összegből és a társulatba tömörült mintegy ezer kiskazda járulékaiból, villastilusban gátóházakat építettek, amelyekben külön vendégszobákat rendeztek be, szép butorokkal és drága evőkészletekkel.

Ezekről a költségekről utóbb kiderült, hogy nem ármentesítő célokat szolgálnak.

Kiderült az is, hogy a társulati pénzkéz-
zelés körül is bajok vannak, mert az igazgató főmérnök 60.000 pengőt, mások pedig 20.000 pengőt kaptak bónokra a társulat pénztárából. Orvosi és szanatóriumi kezelés, valamint gyógyszerek igénybevétele körül is súlyos szabálytalanságok követték el.

A társulat kára végeredményben száz-ezer pengőt is meghalad.

A régi vezetőség a kölcsönök időközi kamatait sem fizette, úgyhogy a társulat adóssága több, mint egy és fél millió pengő. Solymos igazgató-főmérnököt letartóztatták és hűtlen kezelés büntette miatt el-lene az eljárást megindították.

Almássy Sándor főispán volt az elnök, akinek nyugdíjaztatása után derültek ki ezek a dolgok, mire Almássy a társulat elnökségéről lemondott.

Utána egy gazdasaládból származó megyei irodakezelő lett a társulat elnöke, akiből Almássy csinált „nagy fiut”, kiskazdavezérként szerepeltette s aki éppen ezért volt protektora ellen érélyes fellépésre magát elhatározni nem képes, jöllehet kellő felügyelet elmulasztása miatt első sorban a volt főispán-elnököt terheli a felelőség, akitől a károk jórésze behajtható is volna. A jelenlegi elnök különböző balkezes akciókkal próbálkozik kártérítéshez juttatni a társulatot, amiért a kárvallott kiskazdák már vele szemben is teljes bizalmatlansággal viseltetnek és mindinkább az a felfogás alakul ki, hogy

a Szolnok, Zagyvarékás Ujszászi Ármentesítő Társulat dzsungeljében rendet már csak a hatósági biztos tudna teremteni.

A közeljövőben a kárvallott 1000 kiskazda ily irányban próbálja a további károk felmerülését megelőzni és az ármentesítő társulatot szanálni.

Főszerkesztő: MARKOVITS LAJOS dr.

Felelős szerkesztő: BEBER LASZLÓ.

Felelős kiadó: HEGYMEGI KISS PÁL

PANNONIA KÖNYVNYOMDA VÁLLALAT nyomása, Debrecen, Piac utca 79. szám.

Telefon: 26—89.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Piac utca 79. szám.

Telefon: 19—33.

Mit, hol vásárolhat legolcsóbban e héten?

Szöveteket
Silberstein
„ROYAL”
Posztóüzlete
Debrecen, Piac u. 77.

Ajándék tárgyat
pipere cikket
Központi Drogeriában
vegyn
Városbáz épület
Piac utca 20.

Feldheim Imre
„POSTTÓHÁZA”
DEBRECEN,
Svetits palota

Phillips
Standard
Orlon
uj típusu
RÁDIÓK
részletre
Neumannál,
Piac utca 27.

Nb. vevőinek
Boldog újévet kíván
Békés Lajos
divatáru üzlete

Horváth Sándor
villamossági, rádió kerék-
pár, hangszerárak szak-
üzlete és vaskereskedése
Debrecen. Telefon 1757.
Üzlet: Hunyadi u. 22.
Műhely: Hunyadi u. 21.

Karácsonyra
Újévre
Ifjúsági
könyvek
regények, disz-munkák
Kultura
Antikvárium
Szent Anna u. 3.

Böröndöt
Retik üit
Aktatáskát
a készítőnél,
FEUERMANN b^röndöszől
Piac utca 26.

Guttmann
szőrme
áruház
Piac u. 56.
Szőrmeárak nagy
választékban.

Karácsonyra
disztárgyak, könyvek
kötését, dobozokat
és minden e szakmába
vágó munkát jutányos
áron készít
Seres Sándor
könyvkötő mester
Ref. püspöki palota

DOBOZ-
szükségletét
olcsón beszerezheti
a
PANNONIA
könyvnyomdában.